

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: אמצ'י הרטמן	שם פרטי: טובה
-----------------------	---------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: נאג'	בלועזית Nagy
שם פרטי איתו נולדתי: קטלין	בלועזית Katalin
עיר לידה: בודפשט	בלועזית Budapest
שם פרטי ושם משפחה של האב: אלכסנדר שנדור נאג'	שם פרטי ושם נעורים של האם: Ungar Jolan
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה:	בלועזית Nefelets-U.50 איזור 7 Budapest
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) לפני המלחמה הייתי בגן ילדים.	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) -
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: בודפשט, הונגריה.	
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: גטו בודפשט	בלועזית בכתובת Klauzar Ter
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו -	בלועזית -
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: בגטו בודפשט, Klauzar Ter	
תאריך השחרור: 15.1.1945	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור חזרתי עם אמא לביתנו וגירשנו את ההונגרים שגרו שם
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה) -	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה אוניית ירושלים
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת' -	שנת עליה: 1956

אנא ספרי על קורותיך לפני המלחמה:

נולדתי בבודפשט בשנת 1938, להורים אונגר יולן ושנדור נאג'. אבא עבד בתור סוכן נוסע בחברה שנקראת מנדלה קראוס-חברה של חומרי ניקוי וקוסמטיקה, אמא לא עבדה. הייתי בת יחידה ומשפחתנו לא היתה דתית. התגוררנו במרכז בודפשט, במקום שקרוב לפארק גדול. יש לי זכרונות ילדות, שאבא היה לוקח אותי לפארק לשחק והיה מטייל איתי שם.

הוא היה שר לי שירים. זכור לי מקרה שהוריי הלכו לבקר חבר של אבא וקבלתי ממנו בובה של מנקה ארובות, אבא הרים אותי על הגב כי כנראה הייתי עייפה והחזקתי ביד את הבובה הזאת. היו לנו שכנים יהודים, אך לא כולם. לאחד השכנים בבניין הפינתי היתה מכולת וזכור לי שהשכנים פינקו אותי כי הייתי ילדה קטנה. הייתי בגן ילדים גרמני, וכנראה דברו איתנו בשפה הגרמנית.

נא ספרי על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

אבי גוייס בתחילת המלחמה למחנה עבודה כיוון שהיה לו רישיון נהיגה-(כי עבד כסוכן נוסע)-וזה לא היה כל כך מקובל. אבא לא היה הרבה בבית ואמא עבדה במקומו בחנות בה קיבל את הסחורה (אמא עבדה באותה פירמה בעבודה אחרת, כדי שלא יפסיד את מקום עבודתו.) כשאבא החל להעדר מהבית הייתי בת שלוש ועברתי לגור עם סבא הנריק וסבתא רוזליה אשר התגוררו בכפר מעבר לדנובה, באזור שנקרא Vas Megye. הייתי אצלם במשך חודש-חודשיים עם הפסקות, אמא השאירה אותי אצלם כיוון שעבדה זמן רב ואבא היה במחנה העבודה. בגלל שהכפר רחוק מאזור מגורינו (נסיעה ברכבת במשך יום שלם) היא לא היתה יכולה להגיע לבקר בתדירות רבה. כשידעתי שאני צריכה לנסוע לסבא וסבתא בכיתי, כי לא היה בכפר בית שימוש או מקלחות, היתה באר בחצר הכפר וממנה שאבו מים עם דליים. כשהייתי שם, שיחקתי עם ילדי השכנים האיכרים, טפסנו יחד על עצים ושיחקתי עם הדודות שלי, שהיו צעירות [כולן היו רווקות]-אירמה, מגדה ומנצי ועם דוד שלי, פישה, שבתחילת המלחמה היה בערך בן 12-13. במשך הזמן שהייתי אצל סבתא, לא הייתי הולכת לגן. כשאמא באה לאסוף אותי, לא רציתי לחזור איתה, הייתי אומרת שסבתא היא אמא שלי.

הנאצים נכנסו להונגריה בשנת 1944, אך עוד לפני היו מגבלות כמו טלאי צהוב. כשהיינו צריכים לענוד טלאי צהוב, הסבירו לי והבנתי שצריך לפחד, אך לא זכורות לי שיחות של ההורים או אם שידרו לחץ בבית בתחילת המלחמה. בתחילה, לקחו חלק מהיהודים לדנובה וירו בהם. כשהתחילו לקחת אנשים למחנות, אמא קיבלה הודעה שהיא חייבת להתייצב בבית החרושת ללבנים [ומשם נשלחו היהודים למחנות]. אמא מסרה אותי לשכנים וביקשה שידאגו לי, היא עמדה יום שלם בתור בבית החרושת, ובערב, קצת לפני שהגיע תורה, אמרו שאין יותר קבלות ועל כולם ללכת הביתה-כך בעצם היא ניצלה.

בשנת 1944 המחנה של אבא היה בקרבת בודפשט, הוא הגיע במיוחד הביתה וכנראה באמצעות פרוטקציה, אבא הכניס אותנו לבית המוגן שהיה בכתובת Pozsonyi U. אמא התחננה לאבא שיישאר עמנו, אך אבא אמר שיש לו קופסאות שימורים במחנה, הוא רק 'יקפוץ' להביא ויחזור להישאר אתנו. ברגע שחזר למחנה, סגרו את השערים ולא אפשרו לצאת יותר. זו בעצם הפעם האחרונה שראיתי את אבא. לשגרירות שבדיה, שוויץ והולנד היו בתים כאלו והיהודים היו יכולים להיכנס לשם, בכל דירה היו כמה משפחות ולגרמנים לא היתה מותרת הכניסה לבתים אלו. פעם אחת, כשהגרמנים נכנסו ו'צפצפו' על האיסור, הם העמידו אותנו בשורה, לקחו לי את העגילים מהאוזניים ומאמא לקחו את כל התכשיטים שהיו לה, כך גם מיתר האנשים בבית, ואז הורדנו לרחוב ונלקחנו לגטו.

היתה לי בובה שפעם אבא הביא לי מרוסיה [הוא היה במקומות רבים בתור נהג] שקראתי לה אגי, היא היתה עמי כל הזמן. אמא היתה תופרת לי שמלות לבובה משאריות בגדים שהיו לה. כשגורשנו מהבית המוגן, נפלה השמלה הכי יפה של הבובה אגי על המדרגות באחת הקומות. ברגע ששמתי לב שהשמלה איננה מאד בכיתי, אבל כמוכן שלא היה מה לעשות. כשירדנו במדרגות הבית המוגן מהצעדה זכור לי שהיו ערמות של גוויות ברחובות ואמא ניסתה לכסות לי את העיניים כדי שלא אראה.

במהלך הצעדה היתה אזעקה ולא נתנו לנו להסתתר. אמא ניסתה לשמור עליי. מהגטו זכור לי המרתף, כנראה היינו למטה כל הזמן, כי תמיד היו אזעקות. קבלתי מחלת ילדים מסוימת, היה לי חום גבוהה מאד. גבר אחד, שאיני יודעת מי הוא, לקח אותי עם אמא לבית-ספר קרוב שהפכו אותו לבית חולים. זכור לי שבכניסה לבית החולים ישב איש עם מלא דם וטיפלו בו, אך לא זכור לי איך טופלתי אני.

זכור לי הרעב. לא זכור לי מה אכלנו, אך זכור לי שאמא השיגה איכשהו שעועית ובשלה אותה רק במים-בלי תוספת-זזה מה שאכלנו. מהגטו זכור לי גם צעקות של מבוגרים ובכי של ילדים. סבלתי מפצעים ברגליים, רגליי היו מלאי מוגלה וקפאתי מקור. כנראה כיוון שלא היה לי הנעלה וביגוד כמו שצריך. סבלתי מפצעים אלו בחורפים גם לאחר השחרור מהגטו.

**אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):**

היינו פחות משנה בגטו. ביום השחרור החיילים הרוסים נתנו לנו לעלות מהמקלט למעלה, החיילים חילקו לכל אחד לחם מיוחד-כהה ומתוק. היינו מאד רעבים, והטעם נשאר בי וזכור לי עד היום. לאחר השחרור, חזרנו לבית שלנו. ההונגרים היו מזועזעים שחזרנו ולא רצו לצאת מביתנו. אמא היתה תקיפה וגירשה אותם. צורפה אלינו משפחה מהגטו-ללא ילדים- שלא היה להם בית ולא היה להם לאן ללכת. לא זכור לי מי הם היו וכמה זמן הם גרו אתנו.

בגלל שלא היה אוכל ולא היתה תחבורה, אמא היתה הולכת ברגל לכפרים שעל יד בודפשט, שם היתה מחליפה סבונים שנשארו לנו מעבודתו של אבא, תמורת אוכל-קצת גבינה וקצת תפוחי אדמה. לא היה שלטון בהונגריה, לא היו חנויות והכל היה הרוס. באחד הפעמים, אמא השיגה קמח תירס באמצעותו אפתה עוגיות כמו מאמא-ליגה, התיישבה בחלון ראווה שבור ושם מכרה את העוגיות. אחרי המלחמה אמא בשלה שעועית כמו שצריך לבשל, עם כל התבלינים, ונתנה לי לאכול. אמרתי לה שזה לא טעים, שאני רוצה לאכול את מה שהכינה בגטו. סירבתי לאכול שעועית מבושלת עם תוספות מעבר למים שאמא בשלה בגטו, כיוון שהתרגלתי לטעם הישן.

פעם אחת אמא שלי חזרה לבית המוגן ומצאה על המדרגות את השמלה של הבובה אגי, מרופטת, השמלה היפה שנפלה כאשר גורשנו מהבית המוגן לגטו. ראו שעשרות אנשים ומגפי נאצים דרכו עליה, היא נראתה כמו סמרטוט אבל שמחתי והתרגשתי מאד לקבל אותה חזרה. התחלתי ללמוד בכיתה א', בבית ספר יהודי, שכולם בו היו ניצולי שואה ורוב הילדים בו היו יתומים. מול בית הספר היה בית יתומים, אליו הייתי הולכת לאכול ארוחת צהריים עד שאמא היתה באה לקחת אותי. למדתי שם מספר חודשים.

[החל מפברואר כחודש אחרי השחרור].

בקיץ, לאחר כיתה א', נשלחתי למנזר על ידי אמא, היא עבדה באותו הזמן ושם קיבלו אותי בלי כסף. במנזר הייתי עם עוד ילדה אחת יהודיה, היינו חייבות להשתתף בתפילות אך הרשו לנו לא לכרוע ברך. אחרי השחרור נודע לאמא שאבא נעלם ושהורים שלה, אח ואחיות שלה-נרצחו באושוויץ. היו לנו קרובי משפחה שהסתתרו בזמן המלחמה בבודפשט, בעל המשפחה ששמו Balazs Oszkar היה צלם והיתה לו חנות. יום אחד הוא שלח מישהו לבית שלנו, שאמר לאמא לבוא מהר לחנות. אמא הגיעה לשם ופגשה את אחת מאחיותיה שניצלה מאושוויץ. אותה אחות ראתה איך לוקחים את ההורים שלה לתנורים. כשאמא קבלה את ההודעה, היא סבלה מהתמוטטות עצבים-שנמשכה במשך כל חייה. הדודה [שמה היה MANCI] באה לגור איתנו למספר ימים ולאחר מכן חזרה לכפר, להתגורר בבית הוריה, סבא וסבתא, כדי שתושבי המקום לא ישלטו על הבית כשכבר לא היה מה לאכול בבודפשט, החלטנו לנסוע לכפר, לביתם של סבא וסבתא.

את כיתה ב' למדתי בכפר. שם כל ארבעת הכיתות היו באולם אחד. בית הספר היה נוצרי, שם למדתי את כל תפילות הנוצרים והייתי היהודיה היחידה בו. זכור לי שבקריסמס תכננו הצגה גדולה על ישו ומריה, וקבלתי תפקיד חשוב בהצגה. אך כמה ימים לפני ההצגה, הרגליים שלי קפאו, כמו שסבלתי כשהייתי בגטו, האצבעות והעקב ברגל שלי היו מלאי מוגלה, לא יכולתי לנעול נעליים ועל כן נבצר ממני להשתתף בהצגה. אמא היתה חוזרת לבודפשט מדי פעם, להראות שהיא נמצאת. היתה נשארתי יום-

יומיים בבית, כדי שלא ייקחו אותו. באחת הנסיעות שלה, אמא הכירה את לאופולד גלנדאואר, שהיה בעצמו ניצול שואה ואיבד אישה ושני בנים שנרצחו. הוא היה איש דתי, היה חזן וקורא בתורה. נשארנו להתגורר בכפר עד שאמא התחתנה איתו, בערך עד סוף שנת 1946. אחר כך חזרנו להתגורר בדירה בבודפשט.

ילדותי עם אבי החורג היתה גרועה מאד, לא הרגשתי אהובה או רצויה. הוא היה מרביץ לי, מכה אותי בסטירות חזקות על כל דבר שלא מצא חן בעיניו-כמו מצבים שבהם איחרתי לחזור הביתה במספר דקות לאחר שביליתי במוצאי שבת עם חברים מבית הספר. אמא היתה מודעת לזה, אך היתה בצידו של האב החורג, לא ניסתה להגן עליי אף פעם. היה לי קשה עם ידו הקשה וכן עם היותו דתי מאד. לפני כן לא היינו דתיים, והוא רצה להפוך אותי בכוח לדתיה-בבת אחת הייתי צריכה ללמוד מה מותר ומה אסור. אבי הביולוגי אמנם הלך לבית הכנסת בחגים, אך הוא לא היה דתי ולא שמרנו כשרות בבית, כך שהיה לי קשה לקבל שינוי כזה בחיי.

רציתי את אבי בחזרה ולא הייתי מוכנה לקבל דמות אחרת בבית, דמות שתחליף את אבא שלי. כל הזמן התגעגתי וחיפשתי את אבא שלי, לא הסכמתי שישנו את שם משפחתי לשם המשפחה של האב החורג. עד שהתחתנתי נשארתי עם שם משפחתי של אבי. בשנת 1948 נולד לאימי ואבי החורג בן משותף, אברהם אימרי IMRE, שמאד אהבתי אותו. מאד אהבתי את אחי. הייתי עוזרת לאמא לקחת אותו לגן, שיחקתי איתו וטיפלתי בו. למדתי בבית ספר ממלכתי, בלי קשר לדת מסוימת. כשהגתי לתיכון-למדתי בתיכון יהודי. בבית הספר התיכון, וגם בבית הספר העממי, למדתי רוסית. קבלתי קצת שיעורים פרטיים בגרמנית. בבית עצמו שוחחנו רק הונגרית.

בהונגריה היה שלטון קומוניסטי. היתה אנטישמיות, אך בסתר-כיוון שהקומוניסטים אסרו אנטישמיות. הרגשנו את השנאה אלינו גם אם היא לא היתה בגלוי, היו מקללים אותנו בשקט. הצטרפנו לארגון קומוניסטי. לא הבנו כל כך הרבה בפוליטיקה-ונהנינו מזה. כשהייתי נערה, באו שליחים מארץ ישראל, אך מה שהם אמרו לא כל כך דיבר אליי, כי לא הסבירו לנו במדויק מה קורה בארץ, כיוון שהיה אסור.

נא ספרי/ על חייך בארץ (תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

בשנת 1956, כשהייתי בת 19, היתה מהפכה בהונגריה, פרץ מרד. התחילו להתארגן קבוצות של ארגונים יהודים, כמו השומר הצעיר. נשלחו אלינו הזמנות שמתארגנת קבוצה יהודית שרוצה לעלות לארץ ישראל, המרד לא החזיק מעמד זמן רב כי הרוסים חזרו והשתלטו. לקח זמן עד שהקומוניזם הופסק, אך המושכות בהחלט הוחלשו. עוד לפני שהרוסים השתלטו על המהפכה נפתחו הגבולות ומי שהצליח לברוח-ברח. אני ברחתי עם חברים ומכרים ואחרי תלאות בדרך הגענו ל-וינה. נציגי הסוכנות היהודית דאגו לנו ואכסנו אותנו במלון ולאחר זמן העלו אותנו לישראל. בינתיים התברר לי שגם אמא, בעלה ואחי ברחו והגיעו לוינה, אך לא פגשתי אותם כי אני עזבתי את וינה לפני שהם הגיעו לשם. הם התגוררו בווינה תקופה מסוימת, במחנה מעבר, עד שעברו להתגורר בארצות הברית. אמא לא רצתה לעלות לארץ ישראל כיוון שחשבה שכולם בארץ קוטפים תפוזים בפרדס והארץ שוממה.

היתה לי את הכתובת של אחותו של אבי החורג, הדודה קלמנטין כהן, שהתגוררה בחיפה. היא היתה אלמנה ללא ילדים ועל כן התגוררתי אצלה. היא רשמה אותי לאולפן, שאחרי הלכתי לעבוד במתפרה של לבני נשים. כמעט ולא באתי במגע עם "צברים". באולפן למדו אנשים ממקומות שונים בעולם, וביניהם מרוקאים ופולנים, שאני לא יודעת איך שוחחנו אחד עם השני אבל נהיינו חברים טובים. שמרתי על קשר עם משפחתי במכתבים. נודע להם שאני אצל אחותו של אבי החורג, הם רצו שאגיע לארצות הברית, ולא הסכמתי בשום אופן. כמה שנים לפני שעליתי ארצה, גרה אצל אותה דודה אחיינית שלה, שגם היא היתה ניצולת שואה מרומניה, והתחתנה עם אדם ששמו דניאל הרטמן, שהגיע כצעיר כבן 13 עם הוריו וחמשת אחיו ואחיותיו מגרמניה עוד בסוף שנת 1933. הם היו משפחה דתית. כשהייתי בת עשרים ושהייתי אצל אותה הדודה, הכרתי את האחיינית שלה-זאת הכירה לי את הגיס שלה ששמו עזרא הרטמן – אחי בעלה שנולד כבר בארץ ישראל [פלשתינה של אז].

עזרא ואני נישאנו בשנת 1957 בארץ, אך משפחתי לא יכלה להגיע לחתונה. לאחר הנישואין התגוררנו בחיפה לזמן מועט, ובשנת 1958 בעלי מצא עבודה בישיבת נחלים- בתפקיד מרכז ומנהל המשק. עברנו לגור בנחלים- והישיבה העמידה לרשותנו צריף בו התגוררנו כמה שנים, בתקופה זאת נולדו לנו בן ובת. בשנת 1968 עברנו לגור בפתח תקווה, בעלי עבר לעבוד במרכז ישיבות בני עקיבא ונתמנה כסמנכ"ל המרכז. בפתח תקווה נולדו לנו עוד בת ובן. למדתי קורס פקידות ולאחר מכן לימודי מזכירות רפואית שהיו אינטנסיביים מאד. עבדתי אחר כך במקצוע זה 25 שנים בבית חולים בלינסון עד יציאתי לגמלאות. היה לי אח מאבי החורג שהתגורר בארצות הברית, התחתן שם ונולדו לו שני ילדים. ב 14/10/1985 אימי נפטרה בארצות הברית ואבי הביאה למנוחות בירושלים. שמונה שנים אחר כך נפטר אחי שהיה חולה סרטן ומהר מאד נפטר. לאחר מכן אבי החורג עלה ארצה וחי בבית אבות בירושלים. היו לו פה אחיינים וקרובי משפחה והוא היה מגיע אלינו לשבתות, ואנחנו היינו נוסעים אליו, טיפלנו בו ועזרנו לו.

בעלי עבד שנים רבות עם נוער. ארגן נסיעות למחנות ריכוז מכל מיני בתי ספר דתיים והיו לו קשרים-ידע בדיוק איפה ועם מי לברר. הוא כתב פעם מכתב לגוף מסוים בגרמניה, לברר מה עלה בגורלו של אבי, וקבלנו תשובה מה היה איתו. הגרמנים היו מדויקים, רשמו הכל וידעו מתי הגיע לבוכנוולד, כתבו לי כי אבי נרצח ביום 15/1/1945 [באותו יום אימי ואני השתחררנו מהגטו] כך ידענו במפורש שאבי לא נעלם, אלא נרצח. לפני כן הייתי בטוחה שאבא חי באיזשהו מקום והוא יחזור ויראה שאמא נשואה ואני אלך איתו. גם בארץ הייתי מסתכלת בפני אנשים מבוגרים, לחפש אולי אחד מהם הוא אבא. לרגע לא חשבתי שאבא הגיע למחנה ריכוז ולאחר מכן נרצח. כשידעתי כמה אבא סבל ומה עבר עד שמת, זה הכאיב לי מאד. היה לי יותר טוב להישאר בחוסר הידיעה, כך יכולתי לדמיין דברים אחרים. ממשפחתו של אבא, שהתגוררו אף הם בהונגריה, אף אחד לא ניצל.

הוריו נפטרו לפני המלחמה [כשאמא הכירה את אבא הם לא היו בחיים], היתה לו אחות שהתנצרה, וככל הידוע לי היא נפטרה מסכרת לפני המלחמה. הכרתי את האחות הזאת. זכור לי שהיה לה בית פרטי ושהיא אהבה אותי והיתה לוקחת אותי אליה הרבה פעמים. והיה לאבא גם אח שמו היה קרול, שחי עם משפחתו בבודפשט היו לו בן ובת שהיו קצת יותר גדולים ממני. אני לא כל כך זוכרת אותם, יתכן שלא היינו אצלם הרבה. כל משפחתו נרצחה באושוויץ.

לאחר שעליתי לארץ, נסעתי להונגריה לבקר את דודתי. יחד נסענו לבית סבא וסבתא. אותו דודתי מכרה כשעברה להתגורר בעיר הסמוכה לכפר. היה חשוב למכור את הבית, כיוון שמי שלא מכר-הממשלה היתה לוקחת את הבית מבלי לתת תשלום. הדודה התחתנה עם אדם שאיבד את כל משפחתו בשואה, ובעיר הסמוכה לכפר התגוררה עד סוף חייה. לדודתי ובעלה לא היו ילדים. לאחר מכן נסעתי שוב להונגריה ביחד עם בעלי עזרא. אחר כך עם ביתי הגדולה ואחרי כמה שנים עם ביתי הצעירה.

כיום יש לנו ארבעה ילדים ושלושה נכדים ונין אחד. שתי בנות מתגוררות בפתח תקווה, בן המתגורר בישוב קורנית אשר בגוש שגב [על יד כרמיאל] ובן המתגורר בעלי זהב. המסר שברצוני להעביר לדורות הבאים-**צריך להתגורר בארץ ישראל ואסור לעזוב את הארץ.** בכל העולם ובמיוחד באירופה האנטישמיות שוב מתעוררת. למרות כל השכנים שלנו, **הכי טוב לגור בארץ ישראל!**

ראיון: חן יערה משרקי, פתח – תקווה, אוגוסט 2013

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

נספחים:

תמונה של אבא, כשעוד היה רווק.

תמונה של אמא מלפני המלחמה.

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

תמונה של אבא, שגויס לצבא לפני שהגרמנים נכנסו להונגריה, כיוון שהיה לו רישיון נהיגה.

תמונה מגיל שלוש.

תמונה שלי יחד עם אבא.

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

תמונה שלי, בערך בגיל שלוש, יחד עם סבתא רוזליה ושתי דודותיי בכפר.

תמונה מכיתה א', לאחר המלחמה, אני השניה מימין למורה.

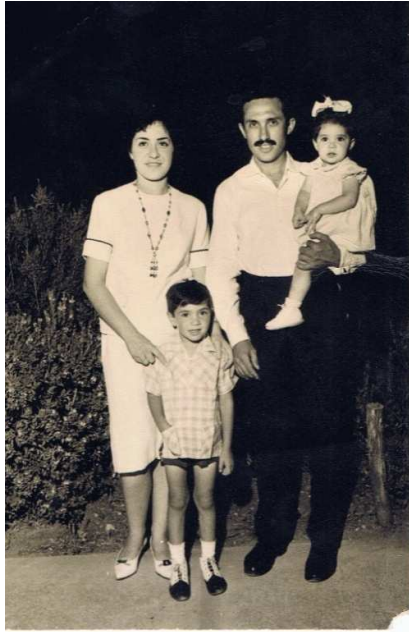
תמונה שלי מסיום כיתה יב'.

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

תמונה של בעלי ושלי יחד עם שני ילדינו הראשונים.
כשהתגוררנו בנחלים.

כל משפחתי כיום.